

Pári András^{1,2,4}, Kozák Kökény¹, Ludescher Melinda¹,
Dusa Ágnes Réka¹, Uhljár Péter^{1,3}

A nőknek negyven év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjellátás főbb adatai 2011 és 2025 között

¹ Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS)

² Makovecz Campus Alapítvány (MCA) – Collegium Professorum Hungarorum (CPH)

³ Budapesti Corvinus Egyetem (BCE), Nemzetközi Kapcsolatok és Politikatudományi Doktori Iskola

⁴ Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Szociológiai Intézet

Levelező szerző: Pári András, pari.andras@koppmariaintezet.hu

DOI: <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2026.1-2.4>

Absztrakt

A tanulmány a nők számára igénybe vehető nyugdíjkonstrukció (Nők40) működését és társadalmi-gazdasági jellemzőit vizsgálja a 2011 és 2025 közötti időszakban. A program lehetővé teszi, hogy azok a nők, akik legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkeznek – amelyből minimum harminckét év a ténylegesen ledolgozott idő –, az általános öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt csökkentés nélküli teljes nyugdíjban részesüljenek. A konstrukció bevezetése a magyar nyugdíjrendszer egyik jelentős intézményi változásának tekinthető, mivel a korhatár előtti nyugdíjazás egyéb formáinak megszüntetésével párhuzamosan egy speciális, nemi alapon differenciált kilépési lehetőséget teremtett. A leíró elemzésünk célja a Nők40 ellátás igénybevételének időbeli alakulásának, demográfiai sajátosságainak és területi mintázatainak feltárása. Vizsgálatunk a Magyar Államkincstár adatai alapján a 2011–2025 közötti időszakra épül és bemutatja a megállapítások számának alakulását, az ellátások átlagos induló összegének változását, valamint az ellátást igénybe vevők életkori, területi és családi jellemzőit.

Az eredmények szerint a bevezetés évében jelentős „feltorlódás” volt megfigyelhető az újonnan jogosultak körében, amelyet követően az éves megállapítások száma később stabilizálódott. Az ellátások átlagos összege az elmúlt másfél évtizedben több mint a háromszorosára emelkedett, ami részben a bérdinamika, részben a nyugdíjemelések hatásával magyarázható.

Elemzésünk igyekszik rámutatni arra is, hogy a konstrukció igénybevételének legjellemzőbb életkora ötvennyolc–ötvenkilenc év, ugyanakkor az utóbbi években fokozatos kitolódás figyelhető meg a nők belépési életkorában. Területi szempontból az ellátás összege és az igénybevétel aránya szorosan összefügg az ország gazdasági fejlettségének térszerkezetével, vagyis a legmagasabb ellátások a fővárosi és nyugat-magyarországi térségekben jelennek meg, míg az alacsonyabb nyugdíjösszegek elsősorban a periférikus régiókban jellemzők. Leíró elemzésünk továbbá azt is igazolja, hogy a konstrukció elsősorban a gyermekes édesanyákat érint, mivel az ellátásban részesülők túlnyomó többsége nevelt gyermeket.

Az eredmények hozzájárulnak a Nők40 intézményének társadalmpolitikai és nyugdíjrendszeri értelmezéséhez, valamint a magyar nyugdíjrendszer működésének empirikus megismeréséhez és megértéséhez.

Abstract

This study examines the functioning and socio-economic characteristics of the *Women40* preferential pension scheme in Hungary during the period 2011–2025. The programme allows women with at least forty years of eligibility—of which a minimum of thirty-two years must be actual employment—to receive a full pension without reduction before reaching the statutory retirement age. The introduction of this scheme represents a significant institutional change in the Hungarian pension system, as it created a specific gender-based exit channel in parallel with the abolition of most other forms of early retirement.

The aim of our descriptive analysis is to explore the temporal dynamics, demographic characteristics, and territorial patterns of the take-up of the *Women40* benefit. The analysis is based on administrative data provided by the Hungarian State Treasury covering the period between 2011 and 2025. The study presents the evolution of the number of newly granted benefits, changes in the average initial pension amounts, and the age, territorial, and family characteristics of the beneficiaries.

The results show that in the first year following the introduction of the programme a considerable “accumulation” of eligible beneficiaries emerged, resulting in an exceptionally high number of new claims. In subsequent years the annual number of newly granted pensions stabilized. The average amount of the benefit has more than tripled over the past decade and a half, which can partly be explained by wage dynamics and partly by pension indexation.

The analysis also demonstrates that the most typical age of entry into the programme is fifty-eight–fifty-nine years, although in recent years a gradual postponement of the entry age can be observed. From a territorial perspective, the level of benefits and the rate of take-up are closely associated with the spatial structure of Hungary’s economic development: the highest pension amounts appear in the capital region and in the more developed western parts of the country, while lower pension levels are more characteristic of peripheral regions.

Finally, the descriptive analysis confirms that the scheme primarily affects mothers with children, as the overwhelming majority of beneficiaries have raised children. The findings contribute to the social policy and pension-system interpretation of the *Women40* scheme and provide empirical insights into the functioning of the Hungarian pension system.

A Nők40 szakirodalmi értelmezése

A magyar nyugdíjrendszer egyik legjelentősebb intézményi újítása a nők által igénybe vehető, 2011-ben bevezetett kedvezményes nyugdíjazása (2010. évi CLXX. törvény), amely lehetővé teszi, hogy a legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkező nők az általános öregségi nyugdíjkorhatár elérése előtt csökkentés nélküli teljes öregségi nyugdíjban részesüljenek. A szabályozás a korábbi korai nyugdíjformák többségének megszüntetésével párhuzamosan került bevezetésre, így a magyar nyugdíjrendszerben egy sajátos, nemi alapon differenciált kilépési csatornát hozott létre. A konstrukció mögött egyszerre állnak társadalmpolitikai, munkaerőpiaci és életpálya-szemléleti megfontolások: egyrészt a hosszú szolgálati idő elismerése, másrészt a gyermekneveléssel megszakított női életpályák kompenzációja, valamint a nemzedékek közötti együttműködés erősítésének szándéka.

Ugyanakkor a szakirodalomban széles körben megjelennek a szabály gazdasági ösztönzőivel és fenntarthatósági következményeivel kapcsolatos kritikai megközelítések is.

A 2011 januárjában bevezetett Nők40 jogosultsághoz negyven év szolgálati jogviszony (munkaviszony) szükséges, amiből minimum harminckét évnek ténylegesen ledolgozott évnek kell lennie (1997. évi LXXXI. törvény, 2010. évi CLXX. törvény, 2011. évi CLXVII. törvény). A további évekhez a gyermekneveléshez kapcsolódó ellátások – például a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás vagy a gyermeknevelési támogatás – folyósításának ideje vehető figyelembe, főszabály szerint maximum nyolc év időtartamban. Ebben az esetben is vannak azonban kivételek¹.

¹ Az említett kivételek a következők:

1. Azoknál a nőknél, akik gyermekek otthongondozási díjában vagy súlyosan fogyatékos gyermek után ápolási díjban részesültek – illetve az ezekkel egy tekintet alá eső, 1998 előtti időszakban szerzett jogosultságok esetén –, a beszámítható gyermeknevelési idő a tíz évet is elérheti.
2. Emellett az öt vagy annál több gyermeket nevelő édesanyák esetében csökkenhet a munkával megszerzendő harminckét év: öt gyermeknél egy évvel, minden további gyermeknél újabb egy-egy évvel, legfeljebb összesen hét évvel. Itt megjegyeznénk, ahogy az adatokból is következtethetünk, öt vagy több gyermek felnevelése mellett igen kevesen érik el a ledolgozott harmincévnyi munkaviszonyt.

A magyarországi nyugdíjpolitikai viták egyik viszatérő kritikája, hogy miközben a nyugdíjkorhatár mindkét nem esetében fokozatosan emelkedett (*de jure*), a Nők40 a gyakorlatban (*de facto*) alacsonyabb nyugdíjba vonulási életkort biztosít a nők számára. Emellett 2012-től a korhatár előtti nyugdíjazás legtöbb formáját megszüntették vagy korlátozták, miközben a Nők40 kivételként fennmaradt (Szikra 2018, Balogh – Drinóczi 2025, Mihályi – Vincze 2016).

Ugyanakkor több szakértő is kiáll amellett, hogy a nyugdíjak számítása során figyelembe kellene venni a gyermekvállalást, hogy a társadalom számára fontos utánpótlás felnevelése ne hozza anyagilag hátrányos helyzetbe a gyermekvállalókat (Botos 2015, Botos 2018). A Nők40 koncepciója deklaráltnan kiáll a korábban gyermeket/gyermeket felnevelő – és ezért a jövedelemszerzésből átmenetileg kieső – női népesség elismerése, kedvezményezése mellett. Továbbá a nők korkedvezményes nyugdíjazási lehetőségével a még fiatal nagymamák választhatják az unokáik melletti segítő szerepet, ami pozitív hatással lehet a gyermekvállalásra és elősegítheti a szülők számára a munka és a család eredményesebb összehangolását. Ezt alátámasztva több hazai kutatás is megerősíti, hogy az utóbbi időszakban növekszik a nagyszülői szerepvállalás. Fűrész és Agócs (2018) a KSH Népeségtudományi Kutatóintézete *Életünk fordulópontjai* című kutatására támaszkodva azt írták, hogy míg 2008-ban a magyarországi ötvenöt év feletti nagymamák 42,6%-a vett részt az unokáik ellátásában, felügyeletében, 2016-ban már az ötvenöt év feletti nők több mint kétharmadáról (70%) mondható el ugyanez. A szerzők szerint a 2010-es évektől megerősödött a nagyszülők szerepe az unokák nevelésében. Ez kapcsolatba hozható egyrészt az emelkedő foglalkoztatási adatokkal azáltal, hogy a munkába járó szülők akár a Nők40 nagymamanyugdíj révén fokozottabb nagyszülői segítségre számíthatnak, másrészt összefügg a generációk közötti együttműködés megerősödésével.

A Kopp Mária Intézet felmérései szintén alátámasztják az intergenerációs segítségnyújtást: egy 2018-as felmérés szerint a kisgyermekes édesanyák fele a nagymamától és negyedük a nagypapától is kap rendszeres segítséget (Kopp Mária Intézet 2018). A megkérdezett kisgyermekes családok és várandós édesanyák 8%-a nyilatkozott úgy, hogy a gyermekek nevelésében – különösen nehézség

esetén – leginkább a saját édesanyjára számíthat (Kopp Mária Intézet 2019). Ugyanezen értékek kicsit alacsonyabbak, amikor a megkérdezettek párjainak szüleiéről volt szó: az anyósokra 50,3%-ban lehet számítani a gyermekek nevelése és gondozása terén (Kopp Mária Intézet 2019). Egy 2022-es felmérés szintén azt erősítette meg, hogy a magyar felnőtt népesség 91%-a szerint gyermeknevelésben fontos szerepük van a nagyszülőknek. Ez a kutatás azt is hangsúlyozza, hogy Magyarországon a családon belül a fiatalok és az idősek kölcsönösen támaszkodhatnak egymásra, hiszen a válaszadók kétharmada nyilatkozott úgy, hogy az idősek támogatják a fiatalabb családtagokat, és közel ugyanannyian állították, hogy a fiatalokra is számíthatnak az idősebbek a családjukban (Kopp Mária Intézet 2022). Egy 2023-as KINCS-kutatás szerint pedig a nagyszülői segítség a lelki támogatáson át a főzésbe vagy háztartási munkákba való besegítésen át a gyermekekre való vigyázásig is terjedhet. Utóbbi számokban kifejezve azt jelenti, hogy minden második családban a nagyszülők aktív szerepet vállalnak a gyermeknevelésben (Kopp Mária Intézet 2023). Ezek az ismeretek is támogatják azt az elképzelést, hogy a nők idejekorán mentesüljenek a munkahelyi munkavégzés terhe alól, hogy még fiatal nagymamaként állhassanak unokáik mellé. A KINCS legfrissebb, 2026. januári kutatása szerint a megkérdezetteknek egyöntetűen pozitív a véleménye arról, hogy a családpolitikának minden generációt támogatnia kell. Tízből kilencen (88%) azzal is egyetértettek, hogy a kormánynak kiemelten kell támogatnia a nyugdíjasok anyagi biztonságát. A válaszadók 68%-a elutasította azt a felvetést, hogy „nem igazságos, hogy a nők már 40 év után elmehetnek nyugdíjba” (Kopp Mária Intézet 2026). A Nők40 intézményének jogi, gazdasági és társadalompolitikai hatásait a szakirodalom több, egymással részben eltérő nézőpontból vizsgálja. Egyes elemzések elsősorban az intézkedés elosztási következményeire és ösztönző hatásaira hívják fel a figyelmet, míg más megközelítések inkább a társadalompolitikai indokoltságot vagy a nyugdíjrendszer fenntarthatóságával kapcsolatos kérdéseket hangsúlyozzák (Czeglédi et al., 2016; Hajdú, 2016; Simonovits 2019; Simonovits – Tir 2019; Simonovits 2024). Az elosztási hatások tekintetében Czeglédi és munkatársai (2016) arra mutatnak rá, hogy a negyvenéves jogosultsági küszöb éles diszkontinuitást hoz létre a nyugdíjrendszerben.

Azok a nők, akik elérik a szükséges jogosultsági időt, levonás nélküli teljes nyugdíjra jogosultak, míg azok, akik akár minimálisan elmaradnak ettől – például harminckilenc év szolgálati idővel rendelkeznek –, nem léphetnek ki korábban, még csökkentett nyugdíj mellett sem. A szerzők szerint ez „nyertes–vesztes” struktúrát eredményez, amely horizontális egyenlőtlenségeket generál a rendszerben, és eltér a rugalmas, aktuáriálisan semleges nyugdíjrendszer elvétől. Ezzel szemben a nyugdíjrendszer társadalompolitikai értelmezései arra hívják fel a figyelmet, hogy a hosszú szolgálati idő elismerése, valamint a gyermeknevelési idő beszámítása a női életpályák sajátosságainak figyelembevételét szolgálja, így a konstrukció egyfajta kompenzációs mechanizmusként is értelmezhető.

Az egyéni döntések és ösztönzők szintjén a szakirodalom szintén árnyalt képet mutat. Simonovits (2019) dinamikus modellje alapján a Nők40 a bevezetést követő években – a mérsékelt reálbérnövekedés és a korábbi korai nyugdíjlehetőségek megszüntetése mellett – racionális választásnak tűnhetett a jogosult nők számára. Ugyanakkor a 2016 után felgyorsuló bérdinamika jelentősen módosította az ösztönzőrendszert: a munkában maradás relatív hozama nőtt, így a korai nyugdíjba vonulás hosszabb távon akár csökkentheti az egyén élettartam-jövedelmét. A szerző ezt „bumerághatásként” írja le, utalva arra, hogy a rövid távon kedvező döntés hosszabb távon kedvezőtlenebb pénzügyi kimenetet eredményezhet. Ez a megközelítés részben árnyalja azt a feltételezést, hogy a konstrukció egyértelműen kedvező az érintettek számára.

A munkaerőpiaci és költségvetési hatások értelmezése szintén megosztja a szakirodalmat. Simonovits – Tir (2019) szerint a Nők40 jelentős számú nőt ösztönzött a korai nyugdíjba vonulásra, ami rövidíti a járulékfizetési időszakot és növeli a nyugdíjban

töltött évek számát. Ez különösen problematikus lehet egy olyan demográfiai környezetben, ahol a munkaképes korú népesség arányának csökkenése már eleve növeli a felosztó-kirovó rendszer finanszírozási terheit. Más értelmezések ugyanakkor rámutatnak arra, hogy a konstrukció társadalmi funkciója túlmutathat a pusztán fiskális szemponton, például az intergenerációs családi segítségnyújtás vagy a nagyszülői szerep erősödése révén. Makroszinten a kérdés elsősorban a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságával kapcsolódik össze. Simonovits (2024) szerint a nem aktuáriálisan semleges korai nyugdíjazási szabályok torzítják a járulék- és járadékáramlások egyensúlyát, és hozzájárulhatnak az újraelosztási szerkezet aszimmetriáihoz. A demográfiai öregedés – vagyis a munkaképes korú népesség arányának csökkenése és a nyugdíjban töltött évek számának növekedése – ilyen körülmények között növeli a rendszer finanszírozási kockázatait. Hasonló megállapításokra jut az OECD (2024) is, amely szerint a korai nyugdíjazási csatornák csökkenthetik az idősebb korosztály foglalkoztatási rátáját és rövidíthetik a járulékfizetési időszakot. Ugyanakkor a jelentés azt is elismeri, hogy a hosszú szolgálati idő és a gyermeknevelési idő beszámítása a női életpályák sajátosságainak részleges elismeréseként értelmezhető.

A Nők40 szabályozás jogi dimenziója szintén vitatott. Hajdú (2016) alkotmányjogi elemzése rámutat arra, hogy a konstrukció nemi alapú differenciálást valósít meg, mivel kizárólag nőkre vonatkozik. Az egyenlő bánásmód alkotmányos és európai uniós elvei alapján az eltérő bánásmód csak legitim cél és arányos eszköz esetén igazolható. Bár a szabály mögött társadalompolitikai megfontolások állnak, a szerző szerint a nemi alapú különbségtétel alkotmányosságát megítélése nem egyértelmű.

Kutatási kérdések és módszertan

A Nők40 konstrukció a magyar nyugdíjrendszer egyik sajátos intézményi eleme, amely egyszerűen értelmezhető korai nyugdíjazási lehetőségként és a női életpályához kapcsolódó társadalompolitikai kompenzációs mechanizmusként. A tanulmány célja, hogy adminisztratív adatok alapján feltárja a Nők40 konstrukció igénybevételének időbeli alakulását, demográfiai sajátosságait és területi

mintázatait a bevezetést követő másfél évtizedben. A kutatás a következő kérdésekre keresi a választ:

1. Hogyan alakult a Nők40 igénybevételének időbeli trendje a bevezetés óta?
2. Milyen életkori mintázat jellemzi a konstrukció igénybevételét?

3. Milyen területi különbségek figyelhetők meg az ellátás összegében és az igénybevétel arányában?
4. Milyen kapcsolat figyelhető meg a gyermekvállalás és a Nők40 igénybevételének gyakorisága között?

A tanulmány empirikus elemzése a Magyar Államkincstár által biztosított adminisztratív adatokra épül, amelyek a Nők40 konstrukcióban részesülő személyekre vonatkozó információkat tartalmaznak a 2011–2025 közötti időszakban. Az adatbázis lehetővé teszi az ellátás megállapításai számának, az induló nyugdíj összegének, valamint az ellátást igénybe vevők egyes demográfiai jellemzőinek vizsgálatát, időbeli és térbeli meghatározó összetevőik alapján is. (A rendelkezésre álló 2025. évi adatok egyelőre nem teljes körűek, a pótlólagos adatbeérkezéssel – a korábbi évek adatai alapján – 13-18%-os növekedés várható a megállapítások számában.)

Az elemzésünkben alapvetően leíró statisztikai módszereket alkalmazunk, amelyek célja a konstrukció igénybevételének időbeli és térbeli mintázatainak feltárása. Az időbeli trendeket éves idősorok segítségével elemezzük, míg a területi különbségeket járási szintű aggregált adatok alapján vizsgáljuk. A regionális mintázatok értelmezéséhez a megállapítások számát a releváns korcsoport – az ötvenöt-hatvanéves nők – létszámával súlyozva is elemezzük, ami lehetővé teszi az igénybevétel intenzitásának összehasonlítható mérését. A területi változások vizsgálatakor Spearman-féle rangkorrelációt alkalmaztunk annak feltárására, hogy a kiinduló nyugdíjszint és a növekedési dinamika között kimutatható-e kapcsolat.

Módszertani korlátot jelent, hogy az adminisztratív adatbázis nem tartalmaz minden olyan egyéni szintű változót – például foglalkozást, kereseti életpályát vagy egészségi állapotot –, amelyek befolyásolhatják a nyugdíjba vonulási döntéseket. Ennek következtében a tanulmány elsősorban feltáró kutatási igényű, leíró jelleggel.

Eredmények

A Nők40 szabály alapján kedvezményes nyugdíjba vonulásra vonatkozó megállapítások száma és az ellátás átlagos összege

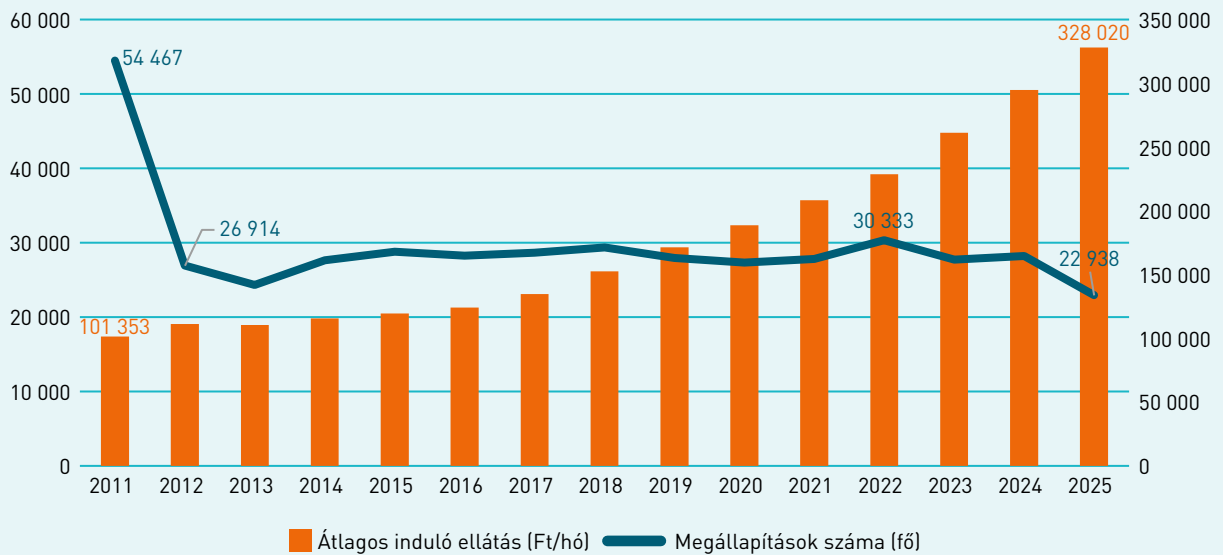
A rendelkezésre álló adatok alapján a bevezetéstől számítva 440 638 nő élt a Nők40 kedvezményes nyugdíj lehetőségével. A Nők40 igénybevételi dinamikájának értelmezéséhez érdemes a létszámukat a teljes nyugdíjigénylők számával is összevetni. A vizsgált időszak során az összes új nyugdíjmegállapítás 11-19%-át tették ki a Nők40-et választók². 2011-ben az ellátáshoz való hozzáférés kezdetén – a jogosultak számának „feltorlódását” láthatjuk, így kiugróan magas (54 ezer) az újonnan belépők száma. Ez a helyzet 2012-re kiegyenlítődik és azóta

is tartja a 23-30 ezer közötti évenkénti megállapítások számát, 2022-ben érve el a csúcst (30 ezer fővel). 2022-től viszont csökkenés tapasztalható, aminek háttérében lehet az öregségi nyugdíjkorhatár megemelése (egységesen hatvanöt évre), valamint a reálbér-növekedés munkaerőpiacon maradásra ösztönző hatása.

Az ellátás átlagos összege a vizsgált közel másfél évtized alatt több mint háromszorosára nőtt (101 353 forintról 328 020 forintra). A 2011-es év magas belépőszámai torzítanak, ezért az esetszámokra vonatkozó összehasonlítást 2012-től végezzük, míg az ellátás átlagos összegének tekintetében már az első év is releváns lehet (lásd az 1. ábrát).

² Forrás: KSH, STADAT. https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0037.html (Letöltés: 2026. 03. 18.)

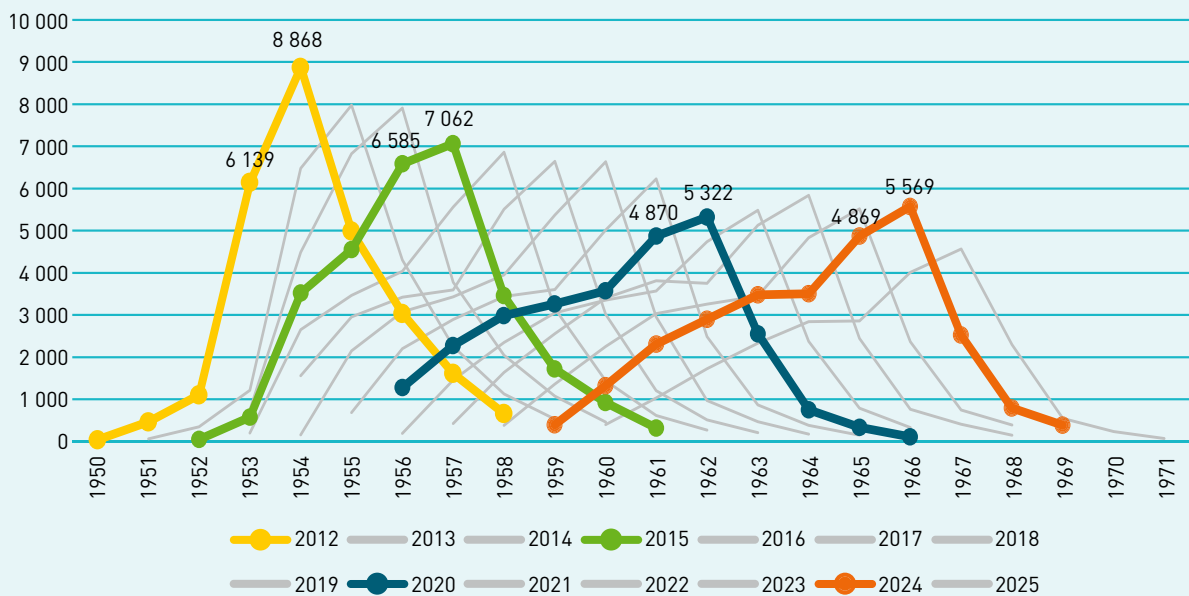
1. ábra. Megállapítások számának és az ellátás átlagos összegének alakulása, 2011–2025 (Ft, fő)

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek

A vizsgált időszakban az ötvennyolc–ötvenkilenc éveseket teszik ki az ellátásban részesülők legnagyobb hányadát (a 2. ábra csúcspontjai az ötvennyolc éveseket jelöli), viszont az adatok egy-egy fajta kitolódást mutatnak.

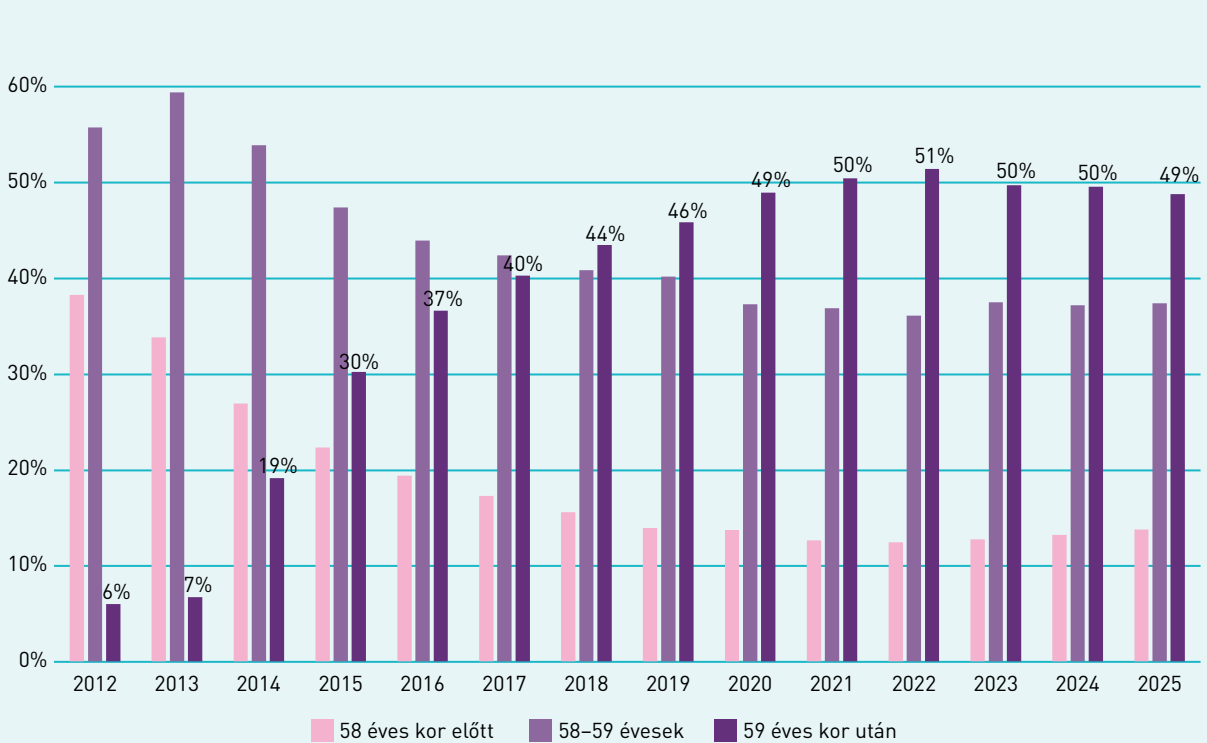
2. ábra. A megállapítások számának alakulása az életkor függvényében, kiemelve az ötvennyolc–ötvenkilenc éveseket, 2012–2025 (fő)

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek

Míg a bevezetést követően 2012-ben az igénylők 56%-a ötvennyolc–ötvenkilenc éves volt, 38%-a ötvennyolc évesnél fiatalabb, és csupán 6% volt ötvenkilenc évesnél idősebb, 2015-re a belépők 30%-a ez utóbbi korcsoportba tartozott, 2021 után pedig már 50% körüli volt a részarányuk (lásd a 3. ábrát).

3. ábra. Az ellátást igénybe vevők életkor szerinti megoszlása, különös tekintettel az ötvennyolc-ötvenkilenc évesekre, 2012–2025

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek

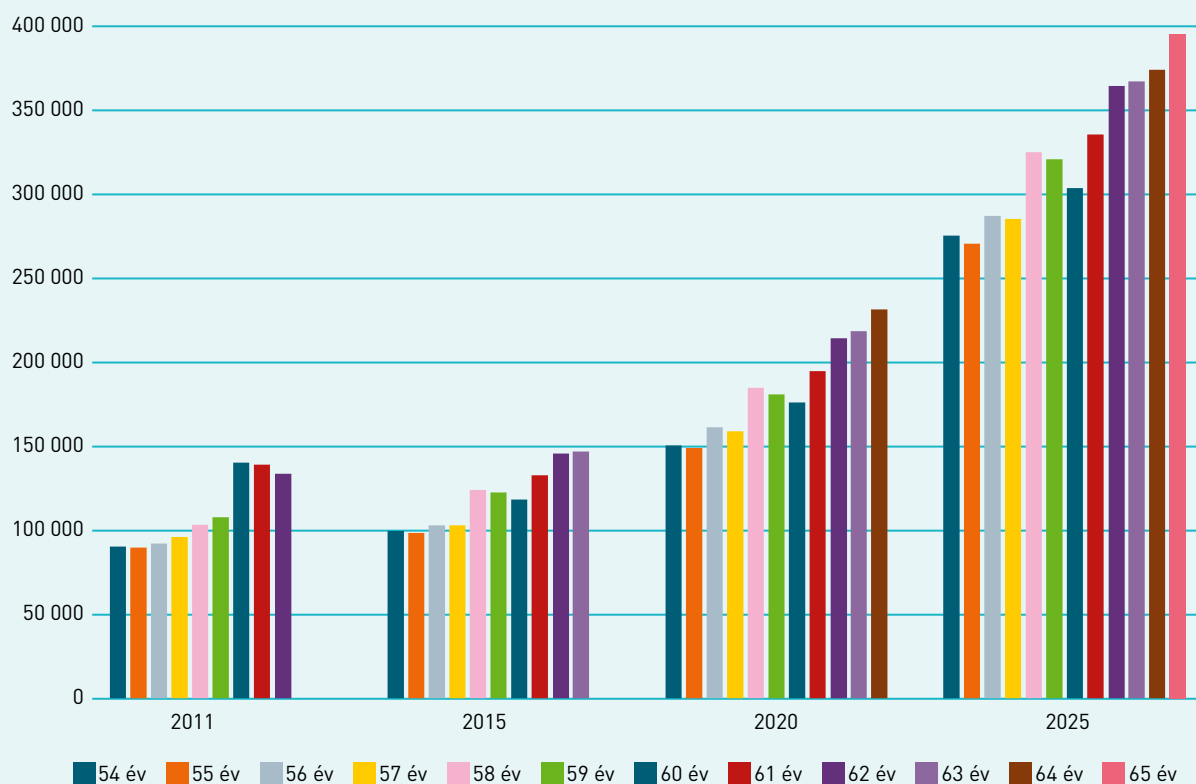
Érthető, hogy legtöbben az érettségi megszerzését követően, tizennyolc-tizenkilenc éves korukban kezdtek el dolgozni. Innen számítva negyven év elteltével szerezték meg legkorábban a negyvenévi munkaviszonyt, aminek eredményeképpen ötvennyolc-ötvenkilenc éves korban nyílt meg számukra a lehetőségük a Nők40-nel nyugdíjba vonulni. Az adatok azt is mutatják, hogy fokozatosan kitolódott a belépők életkora, amit a nyugdíjkorhatár változása is befolyásol (2011-ben még hatvankét év volt, majd fokozatosan emelték és 2022-től egységesen hatvanöt év), és feltehetően a munkabérek jelentős növekedése is. Míg 2011-ben hatvankét évesen már jellemzően az öregségi nyugdíj mellett tették le a voksot, addig 2022-ben – élethelyzettől függően – még hatvannégy évesen is érdemes lehetett a korábbi, de biztosabb, stabil járandóságot választani. Ezzel szemben, míg a korábbi években akár ötvennyolc évesen is érdemes volt az inaktív megoldást választani, az utóbbi években nőtt a pénzügyi szakadék a tovább dolgozók jövedelme – ezáltal majdani nyugdíja – és a Nők40-t idejekorán választók között. Az egyre későbbi nyugdíjba vonulás további oka,

hogy az egyre későbbi életkorban vállalt gyermekekkel egyre későbbre tolódik a nagyszülővé válás. Míg 2011-ben a nők átlagosan 28,3 évesen vállalták első gyermeküket, addig 2024-re ez az érték több mint egy évvel későbbre tolódott. Szüleik ezáltal egy-két évvel később kerülnek nagyszülői szerepkörbe, ami a nyugdíjra vonatkozó tervek is erősen befolyásolhatja.

A rendelkezésre álló adatok lehetővé tették az ellátás összegének vizsgálatát is. Az ötnél kevesebb esetszámhoz tartozó átlagösszegeket nem vettük figyelembe, mert ezek torzítóan magas értékek voltak.

Összességében elmondható, hogy minél idősebb az ellátást igénybe vevő, annál magasabb az ellátás átlagos induló összege. Ennek az eredménynek két eredője lehet, egyrészt a hosszabb munkaviszony magasabb juttatást eredményez, másrészt a munkájukat a felsőfokú tanulmányaik miatt később kezdő nők, később szerezték jogosultságot, de magasabb jövedelemhez jutottak, mint alacsonyabb végzettségű társaik. Az is jól látszik, hogy az ellátás összege is jelentősen megnőtt a bevezetés óta (lásd a 4. ábrát).

4. ábra. Az ellátás átlagösszegének változása megállapítási életkor szerint (2011, 2015, 2020, 2025)

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

Amennyiben az összehasonlítást 2011-re és 2025-re végezzük el (lásd az 1. táblázatot), megállapítható, hogy a nyugdíjak átlagösszege minden egyes megállapítási életkor esetében jelentősen növekedett, ugyanakkor a növekedés mértéke korévenként mind abszolút, mind relatív értelemben számottevő eltérést mutatott. Az összehasonlítást csak azokra a korévekre végeztük, amelyek mindkét vizsgált évben érvényesíthetőek voltak Nők40 kapcsán (ötvennégy-hatvankét korév). 2011-hez képest közel tizenöt év elteltével az ellátás átlagösszegének abszolút változását (forintban) vizsgálva megállapítható, hogy a legnagyobb nominális növekedés a hatvankét éves korban megállapított nyugdíjaknál jelentkezett (+231 ezer forint), ezt az ötvennyolc éves (+222 ezer forint) és az ötvenkilenc éves korcsoport (+213 ezer forint) követte, a legkisebb abszolút emelkedés pedig a hatvanéves korban megállapított nyugdíjaknál volt megfigyelhető (+164 ezer forint). A relatív változást bemutató index (2011 = 100) alapján a nyugdíjak 2011-es szintjük több mint kétháromszorosára emelkedtek, ugyanakkor a dinamika

itt is korévenként eltérően alakult. A legnagyobb relatív növekedés az ötvennyolc éves korban megállapított nyugdíjaknál volt tapasztalható (314,5%), hasonlóan magas növekedési ütem jellemezte az ötvenhat éves (311,6%) és az ötvennégy-ötvenöt éves korcsoportokat (302-305%), de ezzel szemben a hatvanéves korban megállapított nyugdíjak indexe mindössze 216,4%, ami a vizsgált korévek között a legalacsonyabb érték (lásd az 1. táblázatot). Ez arra utal, hogy a korábban megállapított, alacsonyabb induló összegű nyugdíjak esetében a növekedés relatív értelemben jóval erőteljesebb volt.

A két mutató együttes alkalmazása alapján megállapítható, hogy abszolút értékben a magasabb megállapítási életkorhoz kötődően nőtt leginkább a nyugdíjak összege, relatív értelemben ugyanakkor a fiatalabb korban megállapított nyugdíjak mutatták a legdinamikusabb növekedést. A 2011–2025 közötti a Nők40 ellátást is érintő nyugdíjemelések így részben kiegyenlítő hatásúak, mivel a korábban alacsonyabb szintről induló nyugdíjak gyorsabban növekedtek.

1. táblázat. A Nők40 ellátás átlagösszegének változása megállapítási életkor szerint (2011–2025)

Életkor	Átlagos induló ellátás összege (Ft) 2011	Átlagos induló ellátás összege (Ft) 2025	Abszolút változás (Ft) 2011–2025	Index (%) (2011 = 100)
54 év	90 365	275 536	185 171	304,9%
55 év	89 764	270 927	181 162	301,8%
56 év	92 257	287 456	195 199	311,6%
57 év	96 171	285 531	189 361	296,9%
58 év	103 450	325 382	221 932	314,5%
59 év	107 864	321 076	213 212	297,7%
60 év	140 492	304 009	163 517	216,4%
61 év	139 098	336 074	196 976	241,6%
62 év	133 622	364 819	231 197	273,0%
Átlagos	101 353	328 020	226 667	323,6%

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

Nők40 az öregségi nyugdíj viszonylatában

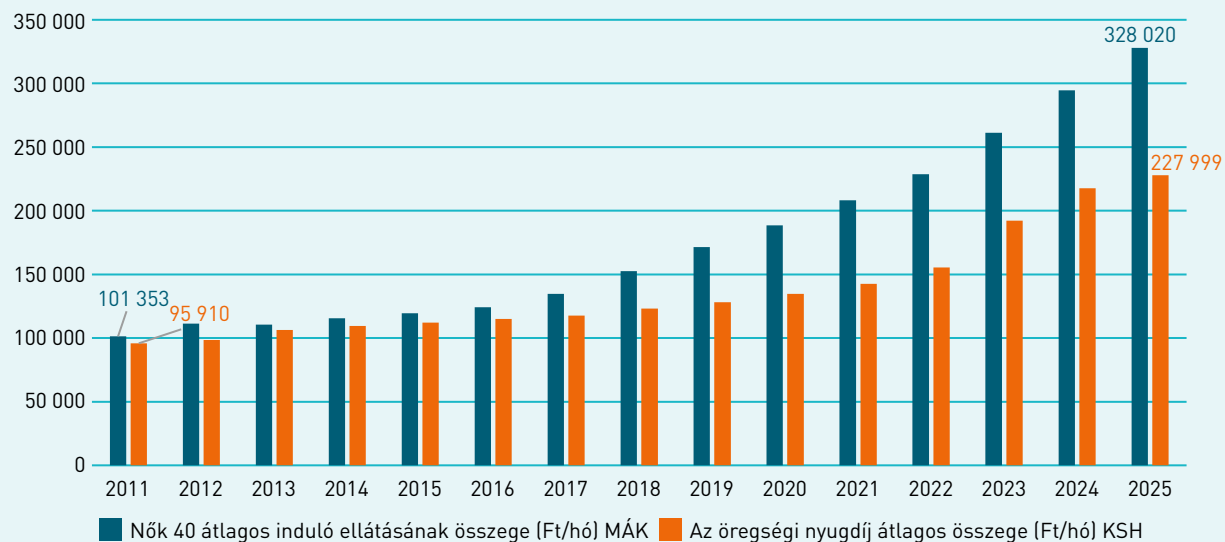
A 2014 és 2022 közötti időszakban az öregségi nyugdíj jogszabályban rögzített korhatára fokozatosan emelkedett, ami késleltette a nyugdíjba lépést azon nők esetében, akik kizárólag korhatár alapján váltak volna jogosulttá (a 2009. évi XL. törvény alapján). Ezzel párhuzamosan a Nők40 kedvezményes nyugdíj intézményes alternatívát biztosított a korhatár előtti kilépésre a megfelelő szolgálati idővel rendelkező nők számára.

Elemzésünkben a Nők40 és az öregségi nyugdíj összegének viszonyát is megvizsgáltuk. Az adatok alapján megállapítható, hogy a Nők40 átlagos összege magasabb, mint az öregségi nyugdíj átlagos összege. Ezt egyrészt azzal magyarázhatjuk, hogy az öregségi nyugdíjhoz elegendő tizenöt–hús év munkaviszony, addig a Nők40-hez negyven év jogosultsági idő (minimum harminckét ledolgozott

év) kell, ami azt jelenti, hogy stabil, bejelentett munkaviszony, fizetett járulékok jellemzik, amelyek magasabb keresetet eredményeznek. Másrészt pedig az öregségi nyugdíjasok körében sokan vannak résznyugdíjjal, alacsony összegű nyugdíjjal, megszakított vagy minimálbéres munkapályákkal, amelyek az átlagos ellátási összeget csökkentik. Ezt igazolja a KSH 2025 januárjában közzétett statisztikája, amely szerint az öregségi nyugdíjban részesülő nők közel felének (47,8%) a havi járandósága nem éri el a 200 000 forintot (KSH 2025: 65).

2011–2025 között az ellátások összegét vizsgálva 2016–2017-től látványosan „nyílik az olló” a Nők40 és az öregségi nyugdíj átlagos összege között, ami a jövedelmek növekedésével magyarázható, amelyek erőteljesebb hatással vannak a Nők40 átlagos összegére, mint az öregségi nyugdíj összegére.

5. ábra. Nők40 ellátás és az öregségi nyugdíj átlagos összegének változása, 2011–2025 (Ft/hó)

Forrás: MÁK, KSH³. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

Területi sajátosságok

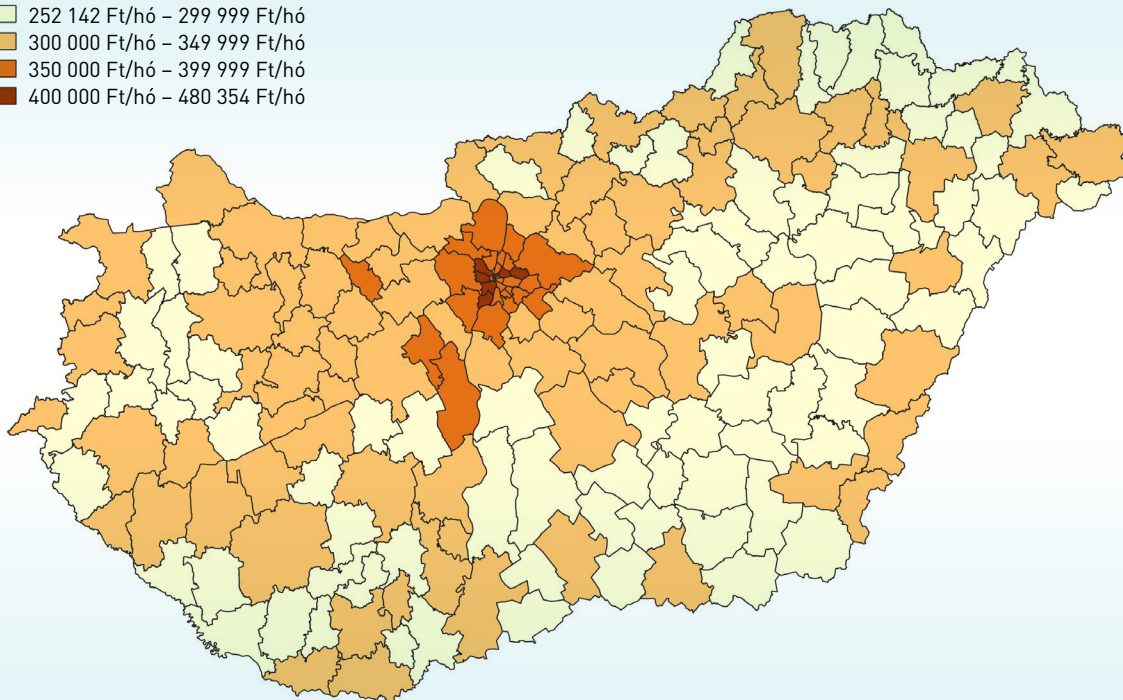
A rendelkezésünkre bocsátott adatok lehetővé tették, hogy az országon belüli területi különbségeket

is megvizsgáljuk, azaz azt, hogy járási szinten kirajzolódnak-e eltérések az átlagos induló havi ellátást vagy a megállapítások számát tekintve.

1. térkép. Átlagos induló ellátás, 2025 (forint/hó)

JELMAGYARÁZAT

- 252 142 Ft/hó – 299 999 Ft/hó
- 300 000 Ft/hó – 349 999 Ft/hó
- 350 000 Ft/hó – 399 999 Ft/hó
- 400 000 Ft/hó – 480 354 Ft/hó

Forrás: KINCS-szerkesztés, KSH és MÁK adatok alapján

³ Forrás: KSH, STADAT. https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo00034.html (Letöltés: 2026. 03. 18.)

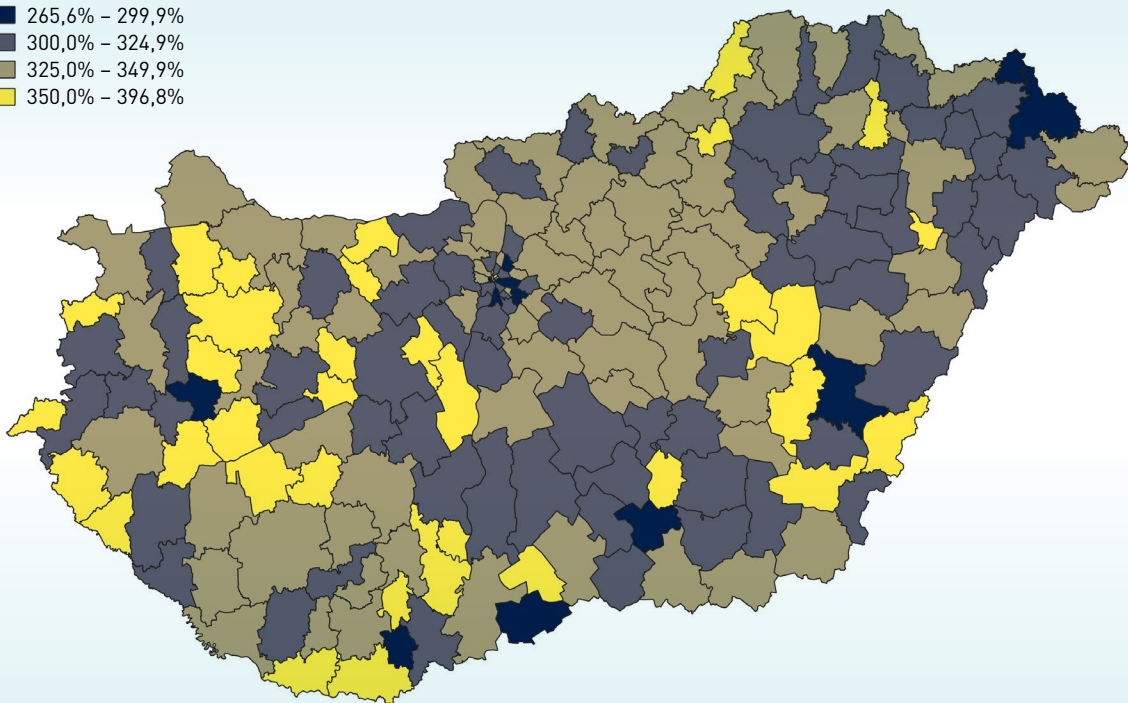
Az átlagos induló havi ellátás mentén területileg jól kirajzolódik az ország gazdasági fejlettségének térszerkezete, ami egyben térbeni polarizációra is utal. Pozitív irányban emelkedik ki – legalább havi 350 000 forintos juttatással – a fővárosi agglomeráció (Budapest és a környező járások). Ezzel ellentétesen a 300 000 forintos juttatásnál alacsonyabb járások zömében az Alföldön, Észak-Magyarországon, valamint a dél-dunántúli periferián találhatók. 2025-ben a legmagasabb összegeket nyolc budapesti kerületben mérhették, ahol az átlagos induló

ellátás eléri a 400 000 forintot. A 2011-es térszerkezethez képest (ezt a tanulmányban nem ábrázoltuk külön) a területi egyenlőtlenségek valamelyest nőttek: jóllehet, Budapest környéke és az említett elmaradott térségek szintén körvonalazódnak, ugyanakkor abban az évben több megyeszékhely is a fővárosi agglomerációhoz hasonló nyugdíj-szintet mutatott. Ide tartozott 2011-ben a Győri, a Tatabányai, a Veszprémi, a Székesfehérvári, a Pécsi, a Kecskeméti, a Szegedi, a Debreceni, a Nyíregyházi, a Miskolci, valamint az Egri járás.

2. térkép. Változás az átlagos induló ellátás összegében, 2011–2025 (2011 = 100%)

JELMAGYARÁZAT

- 265,6% – 299,9%
- 300,0% – 324,9%
- 325,0% – 349,9%
- 350,0% – 396,8%

Forrás: KINCS-szerkesztés, KSH és MÁK adatok alapján. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

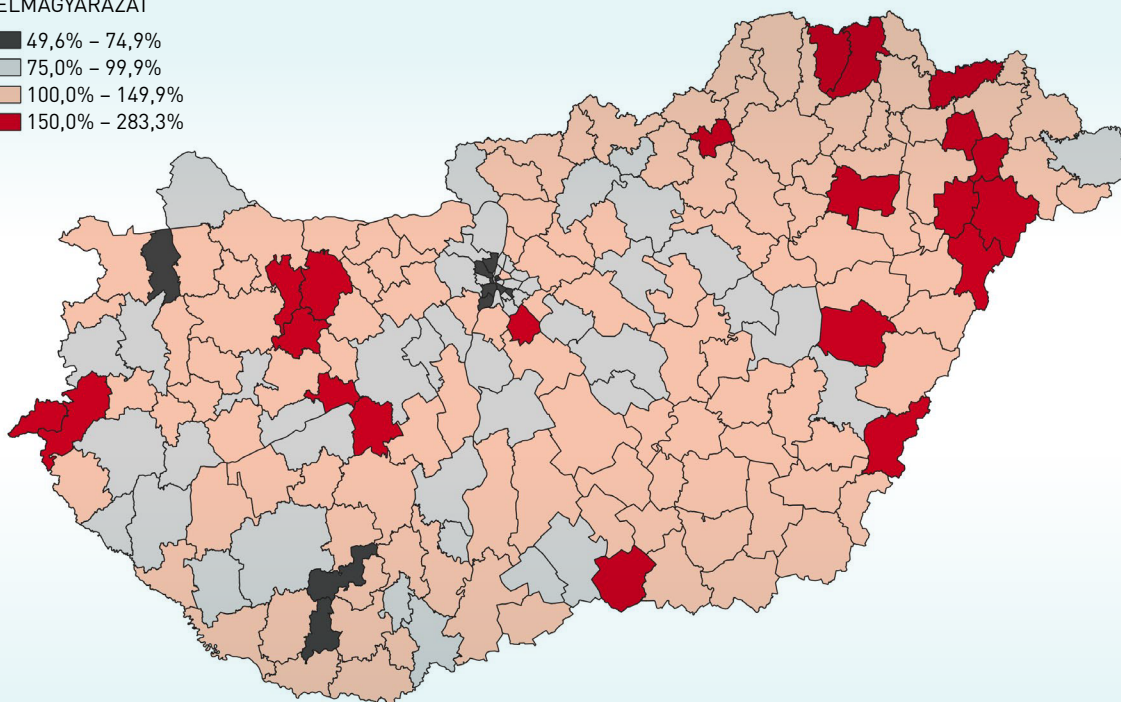
Az átlagos induló ellátás a 2011 és 2025 közötti tizenöt évben eltérően növekedett, amely járási szinten is viszonylag összefüggő területi csoportokban nyilvánul meg. A keresztmetszeti (2011 és 2025) összevetéssel szemben több esetben is fejletlenebb alföldi és dél-dunántúli járások mutattak kiugró emelkedést, legalább 350%-os mértékben. Példaként kiemelhetjük Békés megyéből a Sarkadi vagy a Gyomaendrődi, Baranya megyéből a Siklósi és a Sellyei járást, amelyek mind periférikus fekvésű térségekben találhatók. Mindamellett nem tekinthetjük biztosnak, hogy az alacsony értékkel

rendelkező járások mutatták a legnagyobb növekedést és vice versa. Az országos térszerkezet ilyen szempontból vegyes képet mutat, hiszen vannak olyan térségek (például a Sümegi járás), amelyek még jobban leszakadtak e tizenöt év során, azaz alacsony átlagösszeggel léptek be a konstrukcióba, egyben a növekedési dinamikájuk is viszonylag alacsony volt. Az összefüggés a Spearman-féle korreláció alapján gyengén közepes ($r = -0,333$; $p = 0,01$), azaz valamilyen szintű felzárkózás történt a 2011-ben gyengén teljesítő országrészek által.

3. térkép. Változás a megállapítások számában, 2012–2024 (2012 = 100%)

JELMAGYARÁZAT

- 49,6% – 74,9%
- 75,0% – 99,9%
- 100,0% – 149,9%
- 150,0% – 283,3%

Forrás: KINCS-szerkesztés, KSH és MÁK adatok alapján

A megállapítások számának változását a 2012-es évhez indexáltuk, mivel 2011-ben kiugróan sokan vették fel a támogatást, ami torzítaná az összevetést. Ebből azt láthatjuk, hogy a fekvéstől függetlenül 197 járásból 128-ban (ez közel kétharmados arány) megnőtt a támogatások száma, ami arra utal, hogy a jogosultak körének többsége a korábbi években nem élt ezzel a lehetőséggel. A szabályozás (1997. évi LXXXI. törvény) alapján a nyugdíjkorhatár fokozatosan emelkedett: például az 1953-ban születettek 63 évesen (2016 körül), míg az 1957-ben vagy később születettek már egységesen 65 évesen (pl. 1960: 2025, 1965: 2030) vonulhatnak

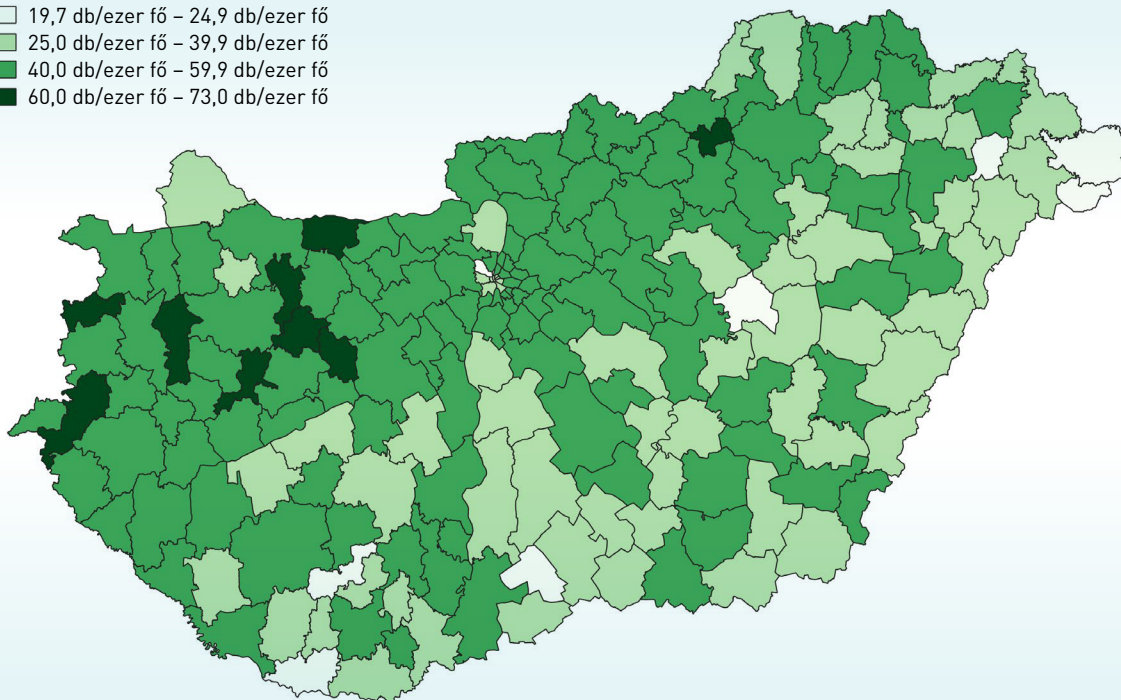
nyugdíjba. A köztes évjáratoknál átmeneti szabályok érvényesültek, így például az 1954-es és 1956-os születésűeknél a jogszabályban rögzített „+183 nap” következtében a nyugdíjba vonulás időpontja fél évvel kitolódik.

A legnagyobb visszaesés a budapesti járásokban történt, mivel a megállapítások száma hét kerületben is a 2012-es érték kevesebb mint 70,0%-ára esett vissza. A másik végletként (több mint 2,0-szeres arány) a Gönci, a Nyíradonyi, a Cigándi és a Bélapátfalvai járást jelölhetjük ki. Bélapátfalva és Cigánd vonzáskörzetében kiugró, 283,3%-os, illetve 280%-os emelkedést láthatunk.

4. térkép. Ezer ötvenöt–hatvannégy éves nőre jutó megállapítások száma, 2024 (darab/ezer fő)

JELMAGYARÁZAT

- 19,7 db/ezer fő – 24,9 db/ezer fő
- 25,0 db/ezer fő – 39,9 db/ezer fő
- 40,0 db/ezer fő – 59,9 db/ezer fő
- 60,0 db/ezer fő – 73,0 db/ezer fő

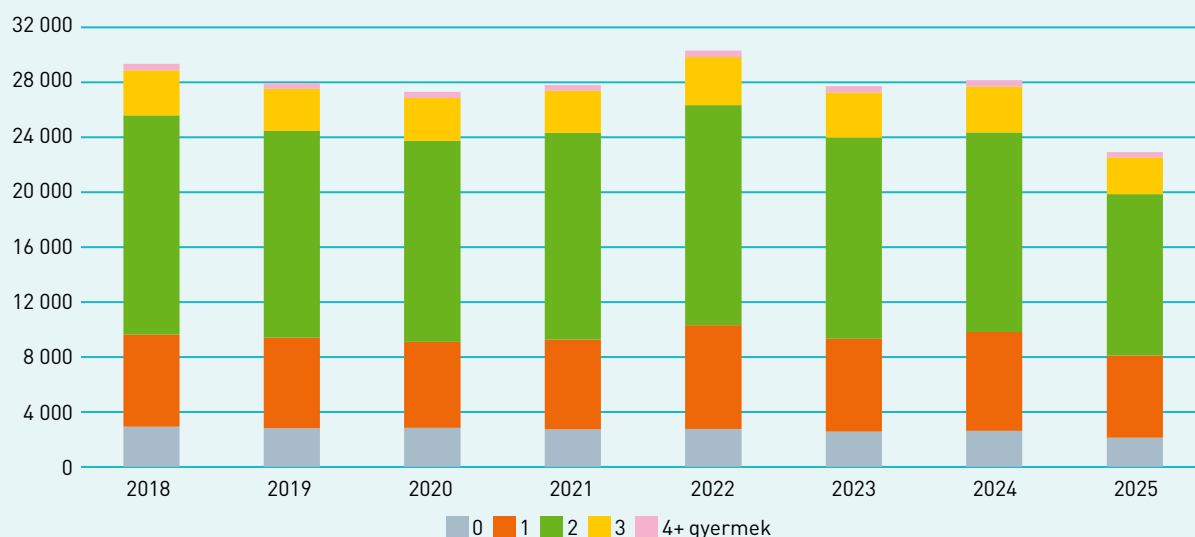
Forrás: KINCS-szerkesztés, KSH és MÁK adatok alapján

Amennyiben a konstrukció által leginkább érintett ötvenöt–hatvannégy éves nők csoportjának létszámával súlyozzuk a megállapítások számát, ismételten kirajzolódik Magyarország gazdasági fejlettségének térszerkezete (a legfrissebb elérhető népességadat miatt 2024-re végeztük az összevetést). 2024-ben egy markáns északnyugat-délkeleti megosztottságot láthatunk, ahol az alföldi és déldunántúli területeken jellemzően 40,0 megállapítás per ezer fő alatt, a Dunántúl fennmaradó részén, a budapesti agglomerációban, valamint az Északi-középhegység területén jellemzően 40,0 megállapítás per ezer fő felett volt az ellátást igénybe vevők aránya. Országosan a legalacsonyabb értéket a bányai Sellyei járásban (19,7 darab/ezer fő), a legmagasabbat pedig Pannonhalma környékén mérünk (73,0 darab/ezer fő).

Az ellátás főbb adatai gyermekszám szerint 2018–2025 között

A Magyar Államkincstár adatbázisa a családi adókedvezmény főbb indikátoraira 2011-től tartalmaz információkat, ugyanakkor a gyermekszám szerinti részletezés csupán 2018-ig visszamenőleg érhető el. Ez alapján azt látjuk, hogy tízből kilenc ellátást igénybe vevő, gyermekes édesanya volt a nyugdíjba vonulása idején, illetve feltételezhetjük, hogy egyúttal már nagymama is. A járandóságot igénylők közel felét a kétgyermekes édesanyák teszik ki, az egy gyermeket nevelők pedig a negyedét. A nagycsaládos nők 12-14%-ban választották ezt az ellátási formát, míg a vizsgált populációban minden tizedik nő gyermektelenként igényelte a Nők40 nyugdíjat.

6. ábra. Megállapítások száma gyermekszám szerint, 2018–2025 (fő)

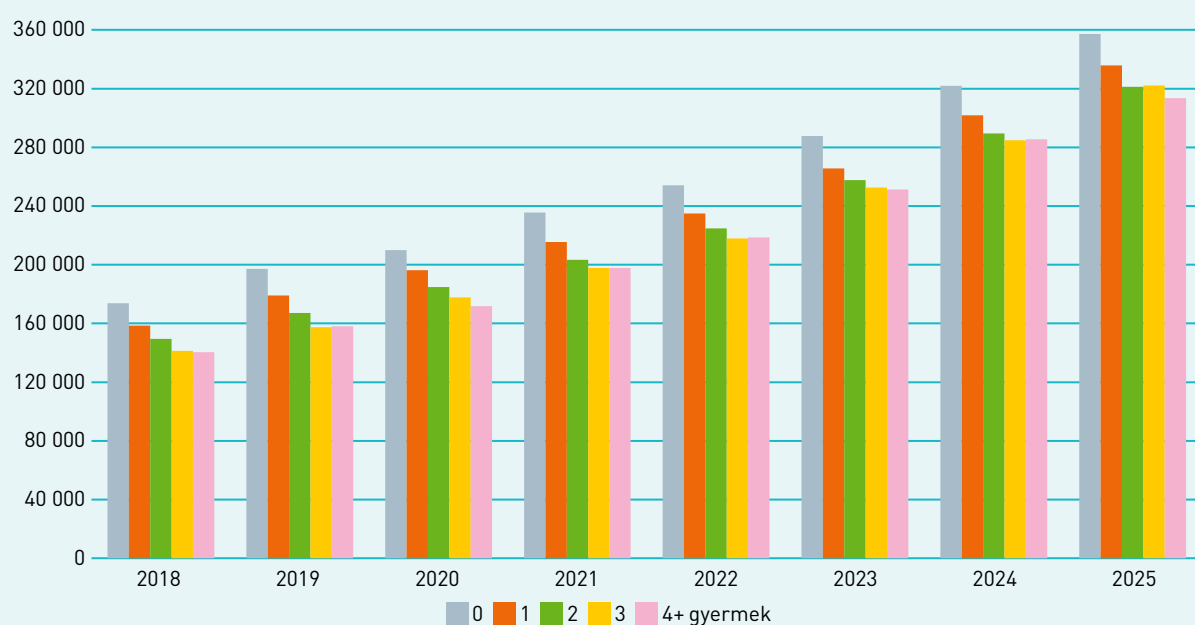

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

2018-ban átlagosan 152 ezer forint jutott egy-egy ellátásra, ami a gyermekek számával csökkent. A legmagasabb összegre (174 ezer Ft) a gyermektelenek számíthattak, míg a három vagy több gyermeket nevelők (18,7%-kal) 33 ezer forinttal kisebb járandóságra. 2025-re az átlagos járandóság mértéke több mint a duplájára (330 ezer Ft) emelkedett. A legjelentősebb relatív növekedés (128%)

a háromgyermekesek körében történt, őket követik a négy vagy ennél több gyermeket nevelők. A legmagasabb járandóságot a gyermektelenek számára utalta a MÁK, ami nem meglepő, hiszen esetükben az ellátás összegének megállapítása negyvenévnyi munkaviszony alapján történik, amiben nem volt gyermekgondozással töltött időszak.

7. ábra. Átlagos induló ellátás összege gyermekszám szerint, 2018–2025 (Ft/hó)

Forrás: MÁK. Megjegyzés: a 2025. évi adatok nem teljes körűek.

Összegzés

A szakirodalom a Nők40 intézményét olyan nyugdíjpolitikai eszközként értelmezi, amely egyszerre hordoz társadalompolitikai és áttételesen gazdasági célokat, ugyanakkor komplex intézményi dilemmákat is felvet. Ez a kettősség jól mutatja, hogy a Nők40 egyszerre értelmezhető gazdasági ösztönzőként az aktív szülői korosztály szempontjából, társadalompolitikai eszközként és intézményi kivételként a magyar nyugdíjrendszerben. Míg egyes elemzések a konstrukció elosztási torzulásaira és fiskális kockázataira hívják fel a figyelmet (Czeglédi et al. 2016, Mihályi – Vincze 2016, Simonovits 2019, OECD 2024), addig más megközelítések a hosszú szolgálati idő elismerését, a gyermekneveléssel megszakított női életpályák kompenzációját, a nemzedékek közötti együttműködést és a munka-család egyensúly elősegítését hangsúlyozzák (Botos 2015, Botos 2018, Fűrész – Agócs 2018).

A tanulmányunkban megfogalmazott négy kutatási kérdésre alapvetően választ kaptunk a MÁK adminisztratív adatai alapján. Így az idősoros vizsgálat alapján jól kirajzolódik a Nők40 igénybevételének időbeli alakulása: a konstrukció bevezetésének évében jelentős belépési hullám volt megfigyelhető, amelyet követően az éves megállapítások száma

stabilizálódott. Az életkori mintázatok elemzése azt mutatja, hogy az ellátás igénybevételének legjellemzőbb időpontja az ötvennyolc–ötvenkilenc éves korcsoporthoz köthető, ugyanakkor az utóbbi években fokozatosan növekszik a magasabb (hatvan év feletti) életkorban belépők aránya.

Területi vonatkozásban egyértelmű mintázatot láthatunk: az ellátások átlagos összege és az igénybevétel aránya szoros összefüggést mutat az ország gazdasági fejlettségének térszerkezetével, mivel a magasabb ellátások elsősorban a fővárosi és nyugat-magyarországi térségekben jelennek meg, míg az alacsonyabb összegek inkább periférikus régiókhoz kapcsolódnak.

A gyermekvállalás és a Nők40 igénybevételének kapcsolatát vizsgálva pedig az adatok arra utalnak, hogy a konstrukciót többségében a gyermekes nők veszik igénybe (90%-a gyermekes), ami összhangban áll a szabályozás családpolitikai céljaival. Ez a speciális nyugdíjintézkedés tehát stabil igénybevételi mintázatot mutat, miközben egyszerre értelmezhető korai nyugdíjazási lehetőségként és a női életpályák sajátosságait figyelembe vevő és elismelő társadalompolitikai eszközként.

Köszönetnyilvánítás

A kutatás a Makovecz Campus Alapítvány (MCA) – Collegium Professorum Hungarorum (CPH) keretében készült.

Felhasznált szakirodalom

Balogh, L., Drinóczi, T. (2025). A gondoskodás elismerése vagy diszkrimináció? Gondolatok a „Nők40” nyugdíjlehetőségéről társadalmi egyenlőségi és alkotmányjogi szempontból. *Fundamentum* 29(2), 62–71. <https://doi.org/10.70538/fundamentum.2025.2.5>

Botos, J. (2015). Paradigmaváltások a nyugdíjrendszerben. In Katona, K., Kőrösi, I. (szerk.) *Felzárkózás vagy lemaradás? A magyar gazdaság negyedszázaddal a rendszerváltás után*. Budapest: Pázmány Press, 49–66.

Botos, K. (2018). Gondolatok nyugdíjas anyákról, nagyanyákról. *KAPOCS* 1(2), 33–37. <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2018.2.5>

Czeglédi, T., Simonovits, A., Szabó, E., Tir, M. (2016). *Retirement rules in Hungary*. Institute of Economics, Centre for Economic and Regional Studies. Forrás: <https://old.kti.krtk.hu/file/download/mtdp/MTDP1631.pdf> (Letöltés ideje: 2026. március 14.)

Fűrész, T., Agócs, G. (2018). Nagyszülőnek lenni jól *KAPOCS* 1(4), 29–31. <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2018.4.5>

Hajdú, J. (2016). Constitutionality of the early retirement for women with 40 years of service period in Hungary. *Acta Universitatis Szegediensis: Acta Juridica et Politica* 79, 209–217.

Kopp Mária Intézet (2018). *Véleménye kincs! A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) gyermekvállalásról szóló kutatásának előzetes eredményei*. https://www.koppmariaintezet.hu/docs/Velemenye_KINCS.pdf

Kopp Mária Intézet (2019). *Baba-mama kutatás. Gyermeknevelés és munka*. <https://www.koppmariaintezet.hu/docs/>

Babamama_kutatas_gyermeknevelés_es_munka_20190211.pdf

Kopp Mária Intézet (2022). *A nagyszülő erőforrás a család számára, ahogy a család is erőforrás az idősek számára*. https://www.koppmariaintezet.hu/docs/KINCS_omnibusz_2022_szept_idosek.pdf

Kopp Mária Intézet (2023). *A nagyszülők szerepe a családban*. https://www.koppmariaintezet.hu/docs/KINCS-Nagyszulok_sze-repe_a_csaladban_2023_julius.pdf

Kopp Mária Intézet (2026). *A magyaroknak fontos az idősek anyagi biztonsága*. https://www.koppmariaintezet.hu/docs/A_magyaroknak_fontos_az_idosek_anynagi_biztonsaga.pdf

KSH. (2025). 3.5.18. A nyugdíjban részesülők a teljes ellátás szerint, 2025. január [fő]. *Magyar statisztikai zsebkönyv 2024*. https://www.ksh.hu/evkonyvek/2024/magyarorszag-2024/html/tablak_zsk.html (Letöltés: 2026. 03. 18.)

KSH, STADAT. (2025). 25.1.1.40. *Új nyugdíj és egyéb ellátás megállapítások a teljesítő határozatok alapján*. https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0037.html (Letöltés: 2026. 03. 18.)

KSH, STADAT. (2025). 25.1.1.38. *Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma és teljes ellátásának havi átlagösszege, január*. https://www.ksh.hu/stadat_files/szo/hu/szo0034.html (Letöltés: 2026. 03. 18.)

Mihályi, P., Vincze, L. (2016). A „Nők-Férfiak 40” nyugdíjkonceptió pénzügyi következményeinek szemléltetése a felosztó-kirovó nyugdíjrendszerben. *Gazdaság és Pénzügy* 3(1), 3–24.

OECD. (2024). *Strengthening the Hungarian pension system*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/structural-reforms/country-policy-support/Strengthening-the-Hungarian-Pension-System.pdf>

Simonovits, A. (2019). The boomerang of Female40: Seniority pensions in Hungary, 2011–2018. *European Journal of Social Security* 21(3), 262–271. <https://doi.org/10.1177/1388262719869527>

Simonovits, A. (2024). Egy középtávú magyar nyugdíjreform költségbebecslése. *KÖZGAZDASÁGI SZEMLE*, 71(12), 1325–1350. <http://doi.org/10.18414/KSZ.2024.12.1325>

Simonovits, A., Tir, M. (2019). Dilemmas of Female40. In Fazekas, G., Köllő, J. (Eds.) *The Hungarian Labour Market 2018*. Institute of Economics, Centre for Economic and Regional Studies, 192–195. <https://real.mtak.hu/94330/1/12.pdf>

Szikra, D. (2018). Távolodás az európai szociális modelltől – a szegénység társadalmpolitikája. *Magyar Tudomány* 17(6), 858–871. Forrás: https://mersz.hu/hivatkozas/matud_f7997#matud_f7997

Jogszabályi hivatkozások

1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról

2009. évi XL. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról

2010. évi CLXX. törvény az egyes nyugdíjbiztosítási tárgyú és más kapcsolódó törvények módosításáról

2011. évi CLXVII. törvény a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról